

Šikana: malá konference o velkém problému

Rozsahem nevelkou, avšak významnou konferenci o školní šikaně uspořádala 12. listopadu 2019 Univerzita Karlova ve spolupráci s Nadačním fondem Stop šikaně a pražskou pobočkou České pedagogické společnosti. Akce se konala pod záštitou rektora Univerzity Karlovy prof. MUDr. Tomáše Zimy, DrSc., a děkana Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy prof. PaedDr. Michala Nedělky, Dr., a to jako jeden z popularizačních výstupů projektu Progres Q17 Příprava učitele a učitelská profese v kontextu vědy a výzkumu. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, která akci hostila, tím také vyjádřila svůj zájem na tom, aby se odborné aktivity v oblasti výzkumu školní šikany přenášely ve větší míře do praxe základních a středních škol.

Cílem konference bylo představit pedagogické veřejnosti některé nové počiny v oblasti prevence školního šikanování, informovat o novinkách ve výzkumu šikany, posílit odbornou debatu o mediálním obrazu školního šikanování i nabídnout konkrétní pomoc při řešení praktických otázek prevence a intervence v podmínkách základních a středních škol.

Konference byla, po úvodních projevech představitelů pořádajících organizací, zahájena panelovou diskusí na téma Šikana na stránkách knih – ohlédnutí. Diskutovalo se o knihách, které v českém prostředí představovaly první počiny na poli prevence školního šikanování, a pomohly tak toto téma detabuizovat a přiblížit odborné i laické veřejnosti. Panelisté Stanislav Bendl, Michal Kolář a Lenka Kollerová hovořili nejen o svých publikacích, ale i o knihách Pavla Říčana a Pavlíny Janošové. Řeč byla též o publikacích zahraniční provenience a o nezanedbatelném přínosu české šikanologie, který spočívá mj. v rozlišování vývojových stadií šikany a v důrazu na její systematickou prevenci. Na tuto diskusi navázal další bod programu, Šikana na stránkách knih – výhled, ve kterém byly anoncovány dvě knihy o šikaně připravované Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy a jedna připravovaná Psychologickým ústavem Akademie věd České republiky.

Ve znamení knih se nesl i doprovodný program spočívající v prezentaci českých i zahraničních publikací o šikaně, kterou připravila Ústřední knihovna Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Následoval blok výzkumných referátů. Příspěvek na téma Problematika šikany z pohledu praxe výchovných poradců přednesli doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc. a PhDr. Michal Svoboda, Ph.D., ze Západočeské univerzity v Plzni.

S referátem Kompetence k řešení školního šikanování u vybraných pedagogických pracovníků vystoupila PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D., a aktuální příspěvek na téma Genderově motivovaná a homofobní šikana proslavila doc. PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D., obě z Univerzity Karlovy.

Další program probíhal ve dvou paralelních sekcích. Workshop pro učitele nazvaný Šikana v otázkách a odpovědích nabídl účastníkům příležitost k hlubšímu zamyšlení nad vybranými častými dotazy, které na téma školní šikany vznášejí odborníci i laici. Zvláštní pozornost byla věnována specifickým dětským dotazům a zejména vysokým nárokům kladeným na odpovědi na tyto dotazy. Kulatý stůl pod názvem Šikana v médiích zaměřil pozornost přítomných na současný mediální obraz školní šikany, jenž je poznamenán řadou již léta přetrvávajících problémů, mj. zkruslováním podstaty šikany a jistou bulvarizací tématu. Diskuse se soustředila mj. na otázky mediální výchovy a mediální gramotnosti, která v České republice vykazuje stále závažné nedostatky.

Konferenci, které se zúčastnilo více než šedesát učitelů (především výchovných poradců a metodiků prevence), ředitelů škol, akademických pracovníků, zástupců neziskových organizací, odborných médií a dalších zájemců o problematiku šikany, zakončilo neformální posezení nazvané Večer bez šikany.

Zájem pedagogické veřejnosti, který konference vzbudila, svědčí o tom, že problematika školní šikany je, i přes znatelné zlepšení v posledních letech, stále opomíjeným tématem. Především však mnoho pedagogických pracovníků pociťuje nedostatek aktuálních a odborně fundovaných poznatků, které by bylo možné využít při účinné prevenci této formy rizikového chování v každodenní realitě našich škol.

*Michal Zvírotsky
Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta*